

Koncepce transformace Studia Ypsilon na výukové pracoviště DAMU

1. Úvod
2. Problémy vedoucí ke zrušení Studia Ypsilon
3. Hlavní pilíře transformace
4. SWOT analýza koncepce
5. Harmonogram procesu zrušení a transformace
6. Manažerský proces zrušení
7. Komunikační strategie
8. Role absolventů
9. Finanční náročnost a plán financování
- 10. Závěr**

1. Úvod

Studio Ypsilon, legendární příspěvková organizace zřizovaná hlavním městem Praha, sehrálo významnou roli na poli českého divadla díky svému inovativnímu a experimentálnímu přístupu. Jeho umělecký profil vybudovaný pod vedením zakladatele Jana Schmida se stal nejen inspirací pro další generace divadelníků, ale i zdrojem specifické tvůrčí energie, jenž je neodmyslitelně spojená s Katedrou alternativního a loutkového divadla na DAMU, kterou prof. Schmid spoluzakládal a na níž dlouhá léta také jako pedagog působil.

Současný model financování a provozu Studia Ypsilon však dlouhodobě vykazuje ekonomickou neudržitelnost a nezajišťuje dostatečnou návratnost veřejných investic. Tento fakt, společně s potřebou DAMU rozšířit své výukové kapacity, vede k návrhu na transformaci Studia Ypsilon z příspěvkové organizace na experimentální prostor, který bude těžit ze spolupráce odborníků z profesní i akademické sféry.

Cílem koncepce je postupná transformace Studia Ypsilon na výukové a umělecké pracoviště Divadelní fakulty AMU (DAMU), která - díky koexistenci akademické a profesionální sféry - poskytne studentům prostor pro praktickou výuku a experimentální tvorbu, zároveň však zachová odkaz inovativní identity Ypsilonky. Koncept nové instituce se zaměřuje na soběstačný model financování s využitím dostupných grantů (příležitost i mimo kulturu a MHMP). Transformace bude probíhat v úzké spolupráci s vedením DAMU (AMU),

Magistrátem hl. města Prahy a současným souborem Studia Ypsilon, čímž bude zajištěna kontinuita a respekt ke kulturním hodnotám spojeným s dosavadním působením divadla.

Ambicí předkládaného projektu je vytvoření modelu mezioborové spolupráce, který propojí akademickou, veřejnou, soukromou i komunitní sféru; v této podobě by Studio Ypsilon mohlo hrát roli kreativního „klastru“ s vysokým potenciálem.

---

2. Problémy vedoucí ke zrušení Studia Ypsilon

1. Nízká míra soběstačnosti

Studio Ypsilon vykazuje nízkou míru soběstačnosti ve srovnání s jinými městskými divadly, což ekonomicky zatěžuje rozpočet hlavního města. Soběstačnost organizace je pod 20 % a dlouhodobě neplní očekávanou návratnost investic.

2. Dlouhodobě nízká návštěvnost

Navzdory historickému významu a umělecké tradici se Studio Ypsilon potýká s poklesem návštěvnosti. To naznačuje, že současná dramaturgie a forma provozu nenaplňuje dostatečně očekávání divácké veřejnosti.

3. Vysoké provozní náklady

Studio Ypsilon má vyšší provozní náklady na jednotlivá představení a nižší ekonomickou efektivitu než jiná divadla. Přejít na vzdělávací pracoviště by měl tyto náklady optimalizovat a přinést dlouhodobě udržitelný provozní model.

4. Nevyužitý potenciál kulturní politiky KP22+

Současné směřování Studia Ypsilon dostatečně nereflektuje příležitosti vycházející z kulturní politiky KP22+, zaměřené na udržitelný rozvoj a inovativní dramaturgii.

Transformace na školní pracoviště by měla za cíl využít tyto nové možnosti financování a spolupráce.

5. Odpověď na potřebu DAMU rozšířit výukové kapacity

DAMU dlouhodobě čelí nedostatku výukových prostor. Transformace Studia Ypsilon do výukového a experimentálního pracoviště pro studenty DAMU nejenže řeší tuto potřebu, ale současně podporuje mezioborové propojení a přístup k nejnovějším trendům v divadelní tvorbě.

3. Hlavní pilíře transformace

1. Zachování programové identity do konce roku 2025

Až do konce sezóny 2025 - 26 bude Studio Ypsilon nadále fungovat jako příspěvková organizace s vlastním uměleckým programem. Během tohoto období budou probíhat diskuse se souborem o možnostech propojení s DAMU, přičemž bude kladen důraz na zachování specifických uměleckých projektů Ypsilonky.

2. Příprava soběstačného modelu financování

Ve spolupráci s katedrou produkce DAMU vypracují do dubna 2025 model soběstačné instituce, který bude zahrnovat zdroje financování z grantů, kulturních fondů a mecenášství. Tento model bude předložen vedení DAMU a MHMP, aby se zajistila ekonomická stabilita a postupné snižování závislosti na veřejných prostředcích.

3. Adaptace prostor pro výuku a inovaci

Po ukončení příspěvkové organizace v polovině roku 2026 budou prostory Studia Ypsilon přizpůsobeny výukovým a experimentálním potřebám DAMU. Transformovaný prostor bude vybaven pro realizaci odborných stáží, mezioborových workshopů a produkcí.

4. Vytvoření mezioborové platformy

Studio Ypsilon se stane centrem mezioborové spolupráce v rámci DAMU a HAMU. Na přípravě programového záměru se budou podílet katedry činohry, alternativního divadla, produkce, scénografie, teorie a kritiky, výchovné dramatiky a další odborné útvary AMU. Nový prostor umožní sdílení nejnovějších trendů v divadelní tvorbě a edukaci, včetně scénických technologií a lektorských programů pro děti.

5. Navázání na odkaz Jana Schmida a pokračování experimentální tvorby

Transformace bude vedena s respektem k odkazu zakladatele Jana Schmida a jeho průkopnickému pojetí divadla. Cílem je vytvořit prostor, který bude podporovat experimentální formy a inovace, a tím zachová kontinuitu s původním posláním Ypsilonky.

4. SWOT analýza koncepce

Silné stránky:

- **Zázemí a prestiž DAMU** – DAMU je renomovaná vzdělávací instituce s odborným zázemím a zásadním vlivem na podobu nejen pražské kulturní scény.
- **Potenciál alternativního financování** – DAMU je vzdělávací a výzkumnou institucí;

akademičtí pracovníci jsou úspěšnými řešiteli grantových pobídek.

- **Silná vazba na pražskou kulturní scénu.**
- **DAMU dlouhodobě shání další prostory** – DAMU má pevné místo v kulturní infrastruktuře Prahy díky spolupráci s veřejným i soukromým sektorem, což podporuje její vliv a rozvojové možnosti.
- **Zkušenost se spoluprací s ČVUT.**

Slabé stránky:

- **Částečná závislost na veřejném financování** – V počáteční fázi bude nový provoz částečně záviset na spolupráci s městem, ale tato závislost by se měla postupně snižovat.
- **Oslabení identity Ypsilonky** – Transformace musí být citlivě řízena, aby zachovala unikátní profil Ypsilonky.
- **Soukromý vlastník prostoru divadla** – 8 mil. Kč nájem.

Příležitosti:

- **Rozšíření výukových kapacit DAMU** – Transformace Studia Ypsilon umožňuje DAMU řešit nedostatek výukových prostor a nabídnout specifické podmínky pro praktickou výuku.
- **Vznik kreativního klastru** – Nová instituce může fungovat jako mezioborový klastr, který bude rozvíjet v divadle nepříliš rozšířenou spolupráci se soukromým sektorem a otevírat témata udržitelnosti divadla.
- **Spolupráce s Prahou** – Transformace otevírá prostor pro spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy a dalšími kulturními subjekty s potenciálně silným dopadem.
- **Navázání na průkopnické myšlenky Jana Schmida** - Projekt umožňuje přímé navázání na odkaz Jana Schmida, s důrazem na experiment a inovaci nejen v rámci výukového kontextu.
- **Mezioborová spolupráce na podobě a využití prostoru**
Studio Ypsilon nabízí příležitost ke spolupráci napříč AMU, což umožní moderní a multifunkční využití prostoru.

Hrozby:

- **Právní rizika u názvu a značky** – Nevyjasněná licenční práva mohou být komplikací.
- **Riziko snížení veřejné podpory** – Změny kulturní politiky města mohou ovlivnit financování.
- **Napětí mezi vzdělávacími a uměleckými cíli** – Rovnováha mezi uměleckou a výukovou náplní je zásadní výzvou.

- **Nejistota v dlouhodobém financování**

Riziko nedostatečné finanční nezávislosti v případě snížení veřejných a grantových zdrojů.

5. Harmonogram procesu zrušení a transformace

Harmonogram bude upřesněn na základě výsledku jednání mezi jednotlivými právními subjekty výše uvedenými.

1. Leden – Duben 2025

- Založení pracovní skupiny pro koordinaci zrušení.
- Práce na soběstačném modelu financování pod vedením katedry produkce DAMU.
- Jednání s majiteli objektu.
- Zahájení komunikace se zaměstnanci a veřejností o plánované transformaci příspěvkové organizace.

2. Září – prosinec 2025

- Spolupráce se souborem na vyjasnění prostoru spolupráce a budoucího provozního modelu.
- Postupná inventarizace majetku a příprava účetních podkladů pro ukončení organizace.
- Zahájení přípravy právních kroků pro zrušení organizace.

3. Leden- červen 2026

- Finalizace právních a účetních kroků k ukončení organizace.
- Uzavření všech smluv a závazků příspěvkové organizace.
- Mimořádná účetní závěrka a formální ukončení činnosti příspěvkové organizace.

4. Září – prosinec 2026

- Adaptace prostor pro výukové a výzkumné účely DAMU.
- Finalizace studijních programů a příprava výukových materiálů.
- Připravení infrastruktury pro novou výukovou funkci.

5. Leden 2027: Zahájení provozu nové instituce

- Otevření transformovaného Studia Ypsilon jako výukového a experimentálního pracoviště, které propojuje potřeby profesionální, akademické i veřejné sféry.

---

6. Manažerský proces zrušení

1. Právní a organizační kroky

- Zřídit pracovní skupinu ve spolupráci s MHMP, která bude řídit proces přechodu a zajištění právních kroků.
- Vypovědět smlouvy, uzavřít všechny závazky a provést mimořádnou účetní závěrku.

2. Inventarizace majetku a účetní závěrka

- Inventarizace movitého majetku a jeho redistribuce podle pokynů zřizovatele.
- Archivace dokumentů a uzavření daňové agendy.

3. Komunikační strategie

- Příprava informací pro zaměstnance, diváky a média, včetně přímých informací a krizové komunikace.
-

7. Komunikační strategie

Transformační proces se systematicky komunikuje s veřejností a zaměstnanci.

- Veřejné debaty a informační setkání – komunitní a odborná veřejnost se bude pravidelně seznamovat s klíčovými kroky transformace a vizí dalšího směřování Studia.
- Workshopy pro kulturní komunitu a média – setkání s novináři, teoretiky a zástupci kulturních organizací poskytnou prostor pro diskuzi a informaci o transformačním procesu.
- Pravidelná komunikace s médii – zveřejňování klíčových informací o novém programu a výukových aktivitách prostřednictvím specializovaných médií zajistí kontinuální informovanost veřejnosti o procesu i výsledcích transformace.

8. Role absolventů

Studio Ypsilon vytváří prostředí pro absolventy DAMU, kde realizují první projekty a rozvíjejí autorskou tvorbu.

- Inkubátor – prostor Studia slouží jako startovací platforma pro absolventské projekty s plnou podporou DAMU, která zahrnuje finanční, produkční a dramaturgickou

podporu.

- Mentorované rezidence – rezidenční pobyty pro mladé tvůrce se zaměřují na vývoj konkrétních inscenací, podporované mentoringem zkušených pedagogů DAMU a partnerů z kulturní sféry.
- Festival absolventských projektů – každý rok proběhne festival nebo přehlídka nejlepších absolventských projektů, která představí tvorbu absolventů širší veřejnosti a podpoří jejich profesní rozvoj.

9. Finanční náročnost a plán financování

1. Rozbor hospodaření

Stávající provoz Ypsilonky je zatížen vysokými provozními náklady a nízkou soběstačností. Transformace by měla optimalizovat náklady a využít prostor efektivněji.

2. Finanční plán

- **Granty a kulturní dotace:** Vyhledání externích zdrojů financování.
  - **Příjmy z repríz a produkcí:** Pokračování v reprízování, uvádění klauzur DAMU a nových studentských produkcí,
  - **Mecenášství a sponzoring:** Budování sítě mecenášů a podpora z komerčních zdrojů, rozvoj aktivit nadace DAMU a akceleračních programů.
  - **Soběstačný provozní model:** Výnosy z pronájmů prostor a komerční aktivity pro dosažení soběstačnosti.
  - **Vlastní zdroje fakulty a AMU alokované na udržitelnost profesního studijního programu**
  - **Příjmy z vlastní činnosti** – předpokládané příjmy z repríz studentských projektů a aktivit celoživotního vzdělávání (kurzy a workshopy pro veřejnost, letní divadelní školy)
  - **Granty a fondy EU** – podpora z programu „Kreativní Evropa“ a EEA Grants. Zde počítáme s postupnou implementací do provozu školy. I přes vysokou kvalitu projektového oddělení vidíme potenciál financování od roku 2027.
-

10. Závěr

Cílem předkládané koncepce je vytvoření kreativního klastru, který bude založen na spolupráci odborníků z profesní i akademické sféry. Tento krok umožní efektivnější využití veřejných zdrojů a poskytne studentům a absolventům DAMU prostor pro inovativní tvorbu, přičemž zachová uměleckou kontinuitu Ypsilonky.

Karel František Tománek

5.11.2024, Praha